

LAUSUNNOT

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEAN 571. TÄYSISTUNTO – AINOASTAAN
LÄHIKOKOUKSENA PIDETTÄVÄ TÄYSISTUNTO, 13.7.2022–14.7.2022

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Rajatyöttävien etätyöntekijöiden ja heidän työnantajien verotus”

(omaaloitteinen lausunto)

(2022/C 443/02)

Esittelijä: **Krister ANDERSSON**

Komitean täysistunnon päätös	20.1.2022
Oikeusperusta	työjärjestyksen 52 artiklan 2 kohta omaaloitteinen lausunto
Vastaava jaosto	talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus
Hyväksyminen jaostossa	1.7.2022
Hyväksyminen täysistunnossa	13.7.2022
Täysistunnon numero	571
Äänestystulos	
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	195/0/2

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) on tietoinen erityisistä haasteista, joita rajatyöttävän etätyön lisääntyminen asettaa nykyisille kansainvälisille verotusjärjestelmille. Tämä koskee erityisesti palkkojen ja yritysten voittojen verotusta.

1.2 ETSK on Euroopan komission kanssa samaa mieltä siitä, että rajatyöttäviä etätyöntekijöitä saattaa uhata kaksinkertainen tuloverotus, mikä voi johtaa pitkiin ja kalliisiin kiistoihin työntekijän ja jäsenvaltioiden veroviranomaisten välillä. Ulkomaisten tulojen verokohtelusta riippuen työntekijä saattaa lisäksi joutua täyttämään kaksi erillistä veroilmoitusta, mahdollisesti jopa eri ajankohtina jäsenvaltioiden veroilmoitusten määräaikojen välisten erojen vuoksi. Sääntöjen noudattamisesta aiheutuvat rasitteet estävät sisämarkkinoiden tehokkaan toiminnan. Jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä asianmukaista huomiota tällaisiin esteisiin allekirjoittaessaan kahdenvälisiä verosopimuksia.

1.3 Yritysten voittojen verotuksen kohdalla kansainväliset etätyöntekijät saattavat aiheuttaa tahattomasti tilanteen, jossa yritykselle syntyy kiinteä toimipaikka johonkin muuhun maahan kuin siihen, minne yritys on sijoittunut. Jos toiseen maahan perustettaisiin kiinteä toimipaikka, yrityksen olisi jaettava tulonsa tarkasti näiden kahden toimipaikan kesken, ja näihin sovellettaisiin erilaisia ilmoitus- ja verovelvoitteita.

1.4 ETSK suhtautuu myönteisesti väliaikaisiin verotoimenpiteisiin, joita jäsenvaltiot ovat toteuttaneet pandemian aikana, ja OECD:n pandemian aikana antamiin ohjeisiin. Nämä toimenpiteet ovat mahdollistaneet rajatyöttävien työntekijöiden ja heidän työnantajien toiminnan jatkuvuuden, ja niiden avulla on varmistettu, ettei kumpaankaan kohdistu kaksinkertaista verotusta. Näin yritykset ovat kyenneet jatkamaan EU:n talouden ja työntekijöiden tukemista merkittäväällä hetkellä.

1.5 ETSK korostaa, että on tärkeää päivittää verotusjärjestelmät vastaamaan nykypäivän työympäristön tarpeisiin. Kansainvälisiä yhtiöveropuitteita on hiljattain uudistettu sopimalla OECD:n ja G20-ryhmän osallistavan kehityksen veropaketista, joka koostuu kahdesta pilarista. Jos työntekijät suorittavat työtehtäviään yhä enemmän etätyönä, voi olla tarpeen tarkastella myös yksityishenkilöiden kansainvälisiä verotussääntöjä. Sääntöjä on ensisijaisesti oltava helppo noudattaa.

1.6 ETSK katsoo, että rajatylittävää etätyötä koskevilla verotussäännöillä on olennaisen tärkeää varmistaa, ettei työntekijöiden tai työnantajien kohdalla ole kaksinkertaista verotusta tai tahatonta verottamista jättämistä. Sen varmistamiseksi, että kaikenkokoiset yritykset voivat tarjota etätyömahdollisuuksia, on tärkeää poistaa rajatylittävien etätyöntekijöiden verotukseen liittyvät hallinnolliset velvoitteet tai ainakin minimoida ne.

1.7 ETSK toteaa, että valtioilla on oikeus päättää, kantavatko ne alueellaan veroja ja millä verokannalla, mutta rajatylittävän etätyön verotusperiaatteista olisi mieluiten sovittava maailmanlaajuisesti. Kun otetaan huomioon EU:lle ominainen sisäinen liikkuvuus sisämarkkinoiden liikkumisvapauden pohjalta, on asiaan kuitenkin syytä puuttua EU:n tasolla ennen maailmanlaajuiseen ratkaisuun pyrkimistä. Vaikka erilaiset toimintamallit ovatkin mahdollisia, on tärkeää, että EU:ssa saavutetaan korkea koordinoitintaso.

1.8 ETSK korostaa, että sääntöjen olisi oltava yksinkertaiset sekä työntekijöille että työnantajille. Jäsenvaltiot voisivat esimerkiksi sopia verottavansa työntekijää vain, jos työpäivien määrä maassa ylittää 96 päivää kalenterivuodessa. ETSK panee merkille, että OECD:n osallistavan kehityksen verotyössä on hyödynnetty monenvälistä välinettä uusien verosääntöjen ripeän täytäntöönpanon edistämiseksi.

1.9 ETSK kehottaa komissiota harkitsemaan mahdollisuutta perustaa keskitetty asiointipiste, jollainen on jo käytössä arvonlisäveron alalla. Työnantajan olisi tällöin ilmoitettava rajatylittävien etätyöntekijöiden osalta, kuinka monta päivää etätyöntekijät ovat työskennelleet asuinmaassaan ja kuinka monta maassa, minne työnantaja on sijoittunut. Näiden tietojen perusteella veroviranomaiset voisivat arvioida, missä maassa tuloja verotettaisiin tai mikä osa tuloista verotettaisiin kussakin maassa.

1.10 Rajatylittäviä etätyöntekijöitä varten laadittu keskitetyn asiointipisteen järjestelmä voisi olla ensimmäinen askel kohti sellaisen infrastruktuurin perustamista, jonka avulla työntekijät ja työnantajat voisivat vähentää jäsenvaltioiden välisiä veroritoja ja samalla varmistaa, että verot kannetaan asianmukaisesti ilman, että henkilön täytyy tehdä veroilmoitus useissa valtioissa.

2. Taustaa

2.1 Covid-19-pandemia on muuttanut työntekijöiden ja yritysten arkea ennennäkemättömällä tavalla. Yksi covid-19-pandemian aikana selvimmistä havaittavista suuntauksista on ollut etätyön lisääntyminen, kun covid-19-viruksen leviämisen hillitsemiseksi asetettiin matkustusrajoituksia ja hallitukset rajoittivat toimitiloissa läsnä olevien työntekijöiden määrää⁽¹⁾. Yritykset ja työntekijät ovat tehneet paljon työtä päivittäisten toimintojensa digitalisoimiseksi (esim. etäkokousvälineet), jotta etätyöskentely helpottuisi. Näin yritykset ovat voineet edelleen tuottaa (välttämättömiä) tavaroita ja palveluja asiakkaille ja näin tukea EU:n taloutta, työpaikkoja, kauppaa ja talouskasvua.

⁽¹⁾ Vaikka muun muassa työ sopimusten, sosiaaliturvamaksujen, eläkeoikeuksien, (fyysisen ja henkiseen) terveyteen ja turvallisuuteen liittyvien huolien, työmarkkinajärjestöihin kohdistuvien vaikutusten ja kilpailukyyn merkitys on tunnustetusti tärkeä, lausunnon painopisteenä on työntekijöiden ja työnantajien välitön verotus tilanteessa, jossa työntekijä työskentelee tiettyyn maahan sijoittuneessa yrityksessä ja käyttää tietyn osan työajastaan toisesta maasta käsin tehtävään etätyöhön. Lausunnossa ei tarkastella lähetettyjä työntekijöitä, kahdenvälisissä sopimuksissa määriteltyjä rajatylittävää myyntiä harjoittavia itsenäisiä ammatinharjoittajia.

2.2 Koska työmatkoihin kuluu vähemmän aikaa, etätö on joustavampaa. Tämä voi vähentää työntekijän stressiä ja parantaa työ- ja yksityiselämän välistä tasapainoa ⁽²⁾. Etätöön lisääntymisestä voi olla myös hyötyä EU:n hiilineutraaliustavoitteelle. Koska suuri osa EU:n päästöistä aiheutuu liikenteestä, voi etätöön lisääntyminen vähentää sekä hiilidioksidipäästöjä että liikenteen ruuhkautumista ⁽³⁾. Etätöön siirtyminen vähentää todennäköisesti myös toimistotilojen tarvetta, mikä puolestaan alentaa toimistorakennusten päästökustannuksia (esim. lämmitys ja jäähdytys).

2.3 Olemme siirtymässä kohti covid-19-pandemian jälkeistä aikaa, ja rokotusaste on korkea kaikkialla EU:ssa. Vaikka osa työntekijöistä oletettavasti palaa toimistoihinsa, on kuitenkin epätodennäköistä, että etätöön nouseva suuntaus kääntyy täysin päinvastaiseksi. Maaliskuussa 2021 tehdyssä Eurofoundin tutkimuksessa 46 prosenttia EU:n työntekijöistä ilmoitti haluavansa jatkaa etätöitä kotoa käsin "päivittäin" tai "useita kertoja viikossa" pandemian päättyttyä ⁽⁴⁾. Etätöön odotetaan tulevan osaksi työkulttuuriamme.

2.4 Rajatylittävän etätöön yleistymisen asettaa haasteita nykyisille verotusjärjestelmille. Rajatylittävä työskentely ei ole uusi ilmiö, mutta työntekijän mahdollisuus tehdä etätöitä kotoa käsin nostaa esiin kysymyksiä kansainvälisistä verosäännöistä erityisesti silloin, kun työntekijä työskentelee huomattavan osan työpäivistä asuinmaassaan tai kolmannessa maassa perinteisen toimipaikan sijaan. Tämä koskee erityisesti palkkojen ja yritysten voittojen verotusta. Tällaisia tapauksia voi esiintyä erityisesti tietyillä keskeisillä alueilla, jotka sijaitsevat maantieteellisesti lähellä muita jäsenvaltioita, mutta etäkousuvälineiden lisääntyminen ja kehittyminen todennäköisesti lisää tapauksia laajemmin.

2.5 Palkkojen verotuksessa työntekijät, jotka asuvat yhdessä jäsenvaltiossa (verotuksellisen kotipaikan lainkäyttöalue) mutta työskentelevät toiseen jäsenvaltioon sijoittuneessa yrityksessä (tulolähteen lainkäyttöalue), voivat joutua kaksinkertaisen verotuksen kohteeksi molempien valtioiden verottaessa tuloja. Tällaisen tilanteen välttämiseksi valtiot ovat tehneet kahdenvälisiä kaksinkertaista verotusta koskevia sopimuksia, joissa noudatetaan usein tuloa ja varallisuutta koskevaa OECD:n malliverosopimusta. OECD:n malliverosopimuksen yleisenä periaatteena on, että tötuloja verotetaan ainoastaan verotuksellisen kotipaikan lainkäyttöalueella. Jos työtä kuitenkin tehdään toisessa maassa (eli lähdevaltiossa), lähdevaltio voi verottaa tässä valtiossa tehdyistä työpäivistä ansaittuja tuloja edellyttäen, että työntekijä oleskelee lähdevaltiossa vähintään 183 päivää vuodessa tai että palkan maksaa lähdevaltioon sijoittunut työnantaja, tai jos siitä vastaa työnantajan lähdevaltioon sijoittunut kiinteä toimipaikka.

2.6 OECD:n malliverosopimuksen mukaan muussa kuin tavanomaisessa työskentelymaassaan asuvan työntekijän on heti alusta alkaen päätettävä tötulojen verotusoikeuden suhteellisesta jakautumisesta verotuksellisen kotipaikan ja tulolähteen lainkäyttöalueen välillä.

2.7 Rajatylittävästä työstä saatujen tulojen välittömän jaon välttämiseksi ja koska jäsenvaltioilla ei ole velvollisuutta noudattaa OECD:n malliverosopimusta, eräissä maissa on otettu käyttöön muita sääntöjä, kuten de minimis -rakenteita. Tällöin työntekijän tuloja verotetaan yksinomaan asuinmaassa, mikäli työntekijä ei ylitä tiettyä määrää päiviä, joina hän on poissa tavanomaisesta työskentelypaikastaan ⁽⁵⁾.

2.8 Pandemian aikana toteutettujen toimenpiteiden, kuten tiukkojen karanteenivaatimusten käyttöönoton ja rajatylittävän matkustamisen rajoittamisen, vuoksi monet työntekijät, erityisesti rajatyöntekijät, joutuivat tekemään etätöitä asuinmaassaan tavanomaisen työskentelymaansa sijaan. Covid-19-pandemian vuoksi useat jäsenvaltiot toteuttivat väliaikaisia toimenpiteitä välttääkseen tilanteen, jossa tulolähteen lainkäyttöalueet olisivat menettäneet kaikki verotusoikeutensa. Jäsenvaltiot sopivat yhteisymmärryspöytäkirjoista, joiden mukaan kaikki kotona työskennellyt päivät katsottaisiin toiminnaksi siinä jäsenvaltiossa, jossa työ tavallisesti tehdään. Tämän koski vain työntekijöitä, jotka olivat covid-19-pandemian vuoksi poikkeuksellisessa tilanteessa, mutta ei rajatylittäviä työntekijöitä, jotka tekivät etätöitä jo

⁽²⁾ The impact of teleworking and digital work on workers and society.

⁽³⁾ The impact of teleworking and digital work on workers and society.

⁽⁴⁾ Eurofound: Labour market change: Teleworkability and the COVID-19 crisis: a new digital divide?. Valmisteluasiakirja WPEF20020.

⁽⁵⁾ Tällaiset rakenteet kattavat etätöön lisäksi myös koulutukset ja komennukset.

ennen pandemiaa. Näitä väliaikaisia toimenpiteitä ei todennäköisesti ole jatkettu 30. kesäkuuta 2022 jälkeen, ja maat palaavat OECD:n malliverosopimukseen tai de minimis -rakenteisiin. OECD on antanut ohjeita myös ”jumiin jääneiden työntekijöiden” (työntekijät ovat juuttuneet pitkäksi aikaa tulolähteen lainkäyttöalueelle covid-19-pandemiaan liittyvien matkustusrajoitusten, karanteenisääntöjen jne. vuoksi) tuloverotuksesta ⁽⁶⁾.

2.9 Euroopan komission mukaan ⁽⁷⁾ rajatylittäviä etätyöntekijöitä saattaa uhata kaksinkertainen tuloverotus, mikä voi johtaa (pitkiin ja kalliisiin) kiistoihin työntekijän ja jäsenvaltioiden välillä. Ulkomaisten tulojen verokohtelusta riippuen työntekijä saattaa lisäksi joutua täyttämään kaksi erillistä veroilmoitusta, mahdollisesti jopa eri ajankohtina jäsenvaltioiden veroilmoitusten määräaikojen välisten erojen vuoksi. Lisäksi voi syntyä vaikeuksia, kun tietyt tulonmuodostuksen kannalta välttämättömät verokulut on jaettava tarkasti kahden jäsenvaltion kesken. Rajatylittävä etätyöntekijä saattaa myös menettää veroetuuksia tai -hyvityksiä.

2.10 Ulkomailla asuvien verovelvollisten, joilla on tuloja kahdesta tai useammasta jäsenvaltiosta, esimerkiksi liikkuvat työntekijät, kausityöntekijät, urheilijat, taiteilijat ja eläkeläiset, henkilökohtaista ja perhetilannetta ei yleensä oteta huomioon samalla tavoin kuin jäsenvaltiossa asuvien verovelvollisten kohdalla. Schumacker-tuomion ⁽⁸⁾ mukaan jäsenvaltion on myönnettävä veroetuuksia ulkomailla asuville verovelvollisille, jos nämä ansaitsevat ”kaikki tai lähes kaikki” tulonsa kyseisessä jäsenvaltiossa. Eräät jäsenvaltiot edellyttävät veroetuuksien myöntämiseksi, että vähintään 90 prosenttia kokonaistuloista on ansaittava kyseisessä jäsenvaltiossa. Tämä voi muodostaa esteen vapaalle liikkuvuudelle, sillä jos muista jäsenvaltioista saadut tulot ylittävät 10 prosenttia kokonaistuloista, veroetudet menetetään ainakin osittain, kun prosentiosuutta veroetuuksien täysimääräiseksi myöntämiseksi ei enää saavuteta. Jäsenvaltioiden olisi mahdollistettava ulkomailla asuvien verovelvollisten henkilökohtaisen ja perhetilanteen huomioon ottaminen, jos nämä ansaitsevat 75 prosenttia tuloistaan lähdevaltiossa.

2.11 Sääntöjen noudattamisesta aiheutuvat rasitteet estävät sisämarkkinoiden tehokkaan toiminnan. Jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä asianmukaista huomiota tällaisiin esteisiin allekirjoittaessaan kahdenvälisiä verosopimuksia.

2.12 Yritysten voittojen verotuksen kohdalla kansainväliset etätyöntekijät saattavat aiheuttaa tahattomasti tilanteen, jossa yritykselle syntyy kiinteä toimipaikka johonkin muuhun maahan kuin siihen, minne yritys on sijoittunut. Jos toiseen maahan perustettaisiin kiinteä toimipaikka, yrityksen olisi jaettava tulonsa tarkasti näiden kahden toimipaikan kesken, ja näihin sovellettaisiin erilaisia ilmoitus- ja verovelvoitteita.

2.13 Monet yritykset, etenkin pk-yritykset, joilla ei ole kansainvälistä rakennetta, eivät välttämättä ole selvillä siitä, että työntekijöiden työskentely toisesta maasta käsin saattaa aiheuttaa niille tehtäviä ja tietyn aseman ja velvoittaa ne näin ollen jakamaan voittoa ja noudattamaan sekä siirtohinnoittelusääntöjä että tiedonantovelvoitteita. Pk-yrityksillä ei välttämättä ole omaa vero-osastoa tai käytettävissään neuvonantajia, ja sääntöjen noudattamisesta aiheutuvat kustannukset ovat niiden kohdalla muutenkin jo hyvin korkeat. Euroopan komission tutkimuksen mukaan EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan yritysten arvioidaan käyttävän vuosittain noin 204 miljardia euroa yhteisöveroihin, arvonnäköveroihin, palkkoihin liittyviin veroihin ja maksuihin, varallisuus- ja kiinteistöveroihin sekä paikallisiin veroihin liittyvien velvollisuuksien noudattamiseen. Keskiertyöyritykselle aiheutuu verosäännösten noudattamisesta vuosittain kustannuksia, joiden osuus yrityksen liikevaihdosta on 1,9 prosenttia ⁽⁹⁾. Mahdolliset lisäkorotukset voivat vaarantaa yhtiön kannattavuuden.

2.14 Vastatakseen huoliin, jotka liittyvät kiinteiden toimipaikkojen mahdolliseen syntymiseen rajatylittävän etätyön johdosta, OECD antoi aiheeseen liittyviä ohjeita ⁽¹⁰⁾ huhtikuussa 2020 ja maaliskuussa 2021. OECD:n mukaan työntekijöiden työskentelypaikan poikkeuksellisen ja väliaikaisen muutoksen ei tulisi katsoa tarkoittavan työnantajan uusien kiinteiden toimipaikkojen perustamista ⁽¹¹⁾. Yleisesti ottaen OECD katsoi, että vaikka osa yrityksen liiketoiminnasta voidaan toteuttaa esimerkiksi henkilön kotitoimistossa, tämän ei pitäisi johtaa päätelmään, että kyseinen paikka olisi

⁽⁶⁾ Updated guidance on tax treaties and the impact of the COVID-19 pandemic, OECD.

⁽⁷⁾ Tax in an Increasingly Mobile Working Environment: Challenges and Opportunities, Euroopan komission asiantuntijaryhmä: veroalan hyvän hallintotavan foorumi.

⁽⁸⁾ Ks. unionin tuomioistuimen 14. helmikuuta 1995 antama tuomio asiassa C-279/93 Schumacker.

⁽⁹⁾ Tax compliance costs for SMEs: an update and a complement: final report, 2022.

⁽¹⁰⁾ Updated guidance on tax treaties and the impact of the COVID-19 pandemic, OECD Secretariat analysis of tax treaties and the impact of the COVID-19 crisis.

⁽¹¹⁾ OECD Secretariat analysis of tax treaties and the impact of the COVID-19 crisis.

yrityksen käytettävissä vain siksi, että yrityksen palveluksessa oleva henkilö (esim. työntekijä) käyttää sitä, ja totesi, että mikäli työntekijä joutuu työskentelemään kotoaan käsin covid-19-pandemian ja kansanterveystoimenpiteiden vuoksi, ei tätä voida katsoa riittävän pysyväksi tai jatkuvaksi toiminnaksi, jotta työntekijän kotia voitaisiin pitää työnantajan kiinteänä toimipaikkana.

2.15 OECD korosti covid-19-pandemian poikkeuksellista luonnetta mutta totesi kuitenkin, että mikäli työntekijät jatkavat työskentelyä kotoa käsin covid-19-pandemian jälkeen ja antavat näin kotitoimistolleen tietynasteisen pysyvän tai jatkuvan luonteen, sitä ei välttämättä voida pitää yrityksen kiinteänä toimipaikkana. Tällaiset tilanteet edellyttäisivät OECD:n mukaan erityisten tosiseikkojen ja olosuhteiden tarkempaa tutkimista. Johtoasemassa olevien henkilöiden kohdalla veroviranomaiset ovat usein kyseenalaistaneet sen, onko kiinteä toimipaikka mahdollisesti perustettu.

3. Yleistä

3.1 ETSK suhtautuu erittäin myönteisesti yritysten ja työntekijöiden covid-19-pandemian aikaisiin toimiin liiketoiminnan jatkamiseksi digitaalisten välineiden avulla. Covid-19-pandemiasta johtuneet ennennäkemättömät olosuhteet ja niistä seuranneet kansanterveystoimenpiteet ovat pakottaneet yritykset ja työntekijät mukauttamaan työympäristöään jatkaakseen toimintaa sekä tavaroiden ja palvelujen tarjoamista. Näin ne ovat tukeneet EU:n taloutta, työpaikkoja ja kasvua.

3.2 Koska etätyövälineiden (esimerkiksi etäkokousohjelmistojen) kehittyminen antaa joillekin työntekijöille mahdollisuuden tehdä yhä enemmän töitä kotoa käsin joko tehokkaammin tai yhtä tehokkaasti kuin aiemmin, (rajatylittävien) etätyöntekijöiden määrän EU:ssa odotetaan kasvavan. Lainsäätäjien on mukautettava nykyisiä sääntöjä uuteen todellisuuteen.

3.3 Mahdollisuus etätyöhön voi vaihdella alan ja työnkuvan mukaan, mutta ETSK katsoo, että etätyön lisääntymistä olisi pidettävä myönteisenä ja siihen olisi kannustettava mahdollisuuksien mukaan. Sen lisäksi, että se antaa työntekijöille enemmän joustavuutta, siitä voi olla laajasti hyötyä myös EU:n vihreän kehityksen ohjelmalle, kun työntekijät matkustavat vähemmän töihin, mikä alentaa liikenteen päästöjä ja ilman pilaantumista. ETSK panee merkille aiheen erityisen merkityksen EU:lle ja työntekijöiden vapaalle liikkuvuudelle sisämarkkinoilla.

3.4 ETSK on tietoinen erityisistä haasteista, joita rajatylittävän etätyön lisääntyminen asettaa kansainvälisille verotusjärjestelmille. ETSK panee merkille työntekijöiden jo ennen pandemiaa raportoimat esteet rajatylittävissä työtilanteissa⁽¹²⁾. ETSK suhtautuu myönteisesti väliaikaisiin verotoimenpiteisiin, joita jäsenvaltiot ovat toteuttaneet pandemian aikana, ja OECD:n pandemian aikana antamiin ohjeisiin. Nämä toimenpiteet ovat mahdollistaneet rajatylittävien työntekijöiden ja heidän työnantajiansa toiminnan jatkuvuuden, ja niiden avulla on varmistettu, ettei kumpaankaan kohdistu kaksinkertaista verotusta. Näin yritykset ovat kyenneet jatkamaan EU:n talouden ja työntekijöiden tukemista merkittävällä hetkellä.

3.5 ETSK korostaa kuitenkin, että on tärkeää päivittää verotusjärjestelmät vastaamaan nykypäivän työympäristön tarpeisiin. Erityisen tärkeää on, ettei työnantajia etätyöjärjestelyjä käyttöönotettaessa kannusteta veroesteiden vuoksi olemaan palkkaamatta työntekijöitä, joiden asuinpaikka on toisessa maassa. Verosäännöt eivät myöskään saisi estää työntekijöitä hakemasta työtä rajatylittävästi.

⁽¹²⁾ Ks. komission tiedonanto veroesteiden poistamisesta unionin kansalaisten rajatylittävältä toiminnalta (COM(2010) 769 final) sivu 3: "EU:n kansalaiset, jotka muuttavat ulkomaille tilapäisen tai pysyvän työn vuoksi tai jotka ylittävät valtioiden rajan päivittäin työmatkallaan, valittavat erityisesti vaikeuksista, jotka liittyvät erilaisten verohelpotusten, -huojennusten ja -vähennysten saamiseen toisen maan veroviranomaisilta. He valittavat usein myös siitä, että ulkomailta asuvaan sovelletaan korkeampaa progressiivista verokantaa ja että ulkomailta saatua tuloa verotetaan ankarammin. Lisäksi valituksissa ovat keskeisesti esillä kaksinkertaista verotusta koskevat ongelmat, jotka johtuvat verotukselliseen kotipaikkaan liittyvistä epäselvyyksistä, kaksinkertaista verotusta koskevista kahdenvälisissä sopimuksissa sallitun hyvitysmäärän rajoituksista ja tietyissä tapauksissa jopa tällaisten sopimusten puuttumisesta."

3.6 ETSK katsoo, että rajatylittävää etätyötä koskevilla verotussäännöillä on olennaisen tärkeää varmistaa, ettei työntekijöiden tai työnantajien kohdalla ole kaksinkertaista verotusta tai tahatonta verottamista jättämistä. Sen varmistamiseksi, että kaikenkokoiset yritykset voivat tarjota etätyömahdollisuuksia, on tärkeää poistaa rajatylittävien etätyöntekijöiden verotukseen liittyvät hallinnolliset velvoitteet tai ainakin minimoida ne ⁽¹³⁾.

3.7 Kansainvälisiä yhtiöveropuitteita on hiljattain uudistettu sopimalla OECD:n osallistavan kehyksen veropaketista, joka koostuu kahdesta pilarista. Jos työntekijät suorittavat työtehtäviään yhä enemmän etätyönä, voi olla tarpeen tarkastella myös yksityishenkilöiden kansainvälisiä verotussääntöjä. Sääntöjä on ensisijaisesti oltava helppo noudattaa.

3.8 ETSK suhtautuu myönteisesti komission aiheesta käynnistämiin keskusteluihin jäsenvaltioiden ja veroalan hyvän hallintotavan foorumin sidosryhmien kanssa. Niiden tarkoituksena on päivittää verojärjestelmiä vastaamaan nykyistä etätyön lisääntymiseen perustuvaa työympäristöä. ETSK viittaa aiheesta aiemmin käytyihin keskusteluihin, jotka liittyivät komission tiedonantoon veroesteiden poistamisesta unionin kansalaisten rajatylittävältä toiminnalta sekä komission asiantuntijaryhmän laatimaan kertomukseen *Ways to Tackle Cross-Border Tax Obstacles Facing Individuals in the EU* ⁽¹⁴⁾.

4. Erityistä

4.1 ETSK toteaa, että valtioilla on oikeus päättää, kantavatko ne alueellaan veroja ja millä verokannalla, mutta rajatylittävän etätyön verotusperiaatteista olisi mieluiten sovittava maailmanlaajuisesti. Kun otetaan huomioon EU:lle ominainen sisäinen liikkuvuus sisämarkkinoiden liikkumisvapauden pohjalta, on asiaan kuitenkin syytä puuttua EU:n tasolla ennen maailmanlaajuiseen ratkaisuun pyrkimistä. Vaikka erilaiset toimintamallit ovatkin mahdollisia, on tärkeää, että EU:ssa saavutetaan korkea koordinoitutaso EU:n jäsenvaltioiden ja mahdollisuuksien mukaan kolmansien maiden (esim. Yhdistynyt kuningaskunta ja Sveitsi) kesken.

4.2 Sääntöjen olisi oltava yksinkertaiset sekä työntekijöille että työnantajille. Jäsenvaltiot voisivat esimerkiksi sopia verottavansa työntekijää vain, jos työpäivien määrä maassa ylittää 96 päivää kalenterivuodessa. ETSK panee merkille, että OECD:n osallistavan kehyksen verotyössä on hyödynnetty monenvälistä välinettä uusien verosääntöjen ripeän täytäntöönpanon edistämiseksi.

4.3 Vaikuttaa perustellulta laatia kunnianhimoisia sääntöjä, jotka mahdollistavat rajatylittävän etätyön. Soveltamalla 183 päivän sääntöä työntekijät saisivat enemmän joustavuutta ja ympäristötavoitteiden saavuttaminen olisi todennäköisempää. Työpäivien määrän lisääntyessä kasvaa myös jonkinlaisen standardoidun raportointijärjestelmän tarve sekä tarve luoda jonkinlainen korvausmekanismi verotulojen siirtämiseksi valtioiden välillä ⁽¹⁵⁾.

⁽¹³⁾ Pandemian jälkeen vakituisesti muussa EU-maassa kuin yrityksen sijaintimaassa asuvilla etätyöntekijöillä on edessään monia kysymyksiä: Mitä sosiaaliturvajärjestelmää sovelletaan? Mille veroviranomaiselle työnantajan on maksettava verot työntekijän tuloista? Voiko työnantaja tehdä edelleen ennakonpidätyksen? Onko työsuhde ilmoitettava työntekijän uuden asuinmaan toimivaltaiselle työvoimahallinnolle? Mitä työolainsäädäntöä sovelletaan työsuhteeseen? jne.

⁽¹⁴⁾ Ways to tackle cross-border tax obstacles facing individuals within the EU.

⁽¹⁵⁾ Kansainvälistä yhtiöverotusta varten luodussa korvausjärjestelmässä osa erittäin kannattavien yritysten voitosta kohdennetaan myyntimaahan (summa A pilarissa 1). On tärkeää, että rajatylittävää etätyötä varten laadittu valtioiden välinen korvausjärjestelmä on mahdollisimman yksinkertainen. Päivien lukumäärän ja ansiotulojen on oltava keskeisiä huomioitavia parametreja.

4.4 ETSK kehottaa komissiota harkitsemaan mahdollisuutta perustaa keskitetty asiointipiste, jollainen on jo käytössä arvonlisäveron alalla ⁽¹⁶⁾. Työnantajan olisi tällöin ilmoitettava rajatylittävien etätyöntekijöiden osalta, kuinka monta päivää etätyöntekijät ovat työskennelleet asuinmaassaan ja kuinka monta maassa, minne työnantaja on sijoittunut. Näiden tietojen perusteella veroviranomaiset voisivat arvioida, missä maassa tuloja verotettaisiin tai mikä osa tuloista verotettaisiin kussakin maassa. Komission asiantuntijaryhmä kannatti tätä suositusta kertomuksessaan *Ways to tackle cross border tax obstacles facing individuals in the EU* ⁽¹⁷⁾. Keskitetyssä asiointipisteessä ilmoitettuihin tietoihin voitaisiin nivoa valtioiden välinen verotulojen tasausjärjestelmä. Veronmaksajan pitäisi olla tekemisissä vain yhden verohallinnon kanssa.

4.5 Työnantajan on yleensä pidätettävä työntekijän palkasta ja palkkioista veroa. Lisäksi julkisten eläkejärjestelmien sosiaaliturvamaksut ja muut työntekijän sosiaalietuudet maksetaan usein erikseen, mutta ne perustuvat työntekijän tuloihin ⁽¹⁸⁾. Hallinnollinen taakka keventyisi huomattavasti, jos työnantaja voisi maksaa tällaiset maksut työntekijän puolesta siten, että keskitetty asiointipiste osoittaisi varat kulloisellekin edunsaajamaalle. Tällainen järjestelmä edellyttäisi tiivistä yhteistyötä veroviranomaisten välillä ja tietojen sähköistä toimittamista.

4.6 ETSK on toistuvasti vaatinut jäsenvaltioiden veroviranomaisten tiiviimpää yhteistyötä. Tällainen yhteistyö helpottaisi tavallisten kansalaisten ja yritysten arkea ja lisäisi mahdollisuuksia torjua tehokkaammin petoksia ja veronkiertoa. Veronkierron torjumiseksi on ensiarvoisen tärkeää, että sääntöjen noudattaminen on helppoa.

4.7 Rajatylittäviä etätyöntekijöitä varten laadittu keskitetyn asiointipisteen järjestelmä voisi olla ensimmäinen askel kohti sellaisen infrastruktuurin perustamista, jonka avulla työntekijät ja työnantajat voisivat vähentää jäsenvaltioiden välisiä veroriitoja ja samalla varmistaa, että verot kannetaan asianmukaisesti ilman, että henkilön täytyy tehdä veroilmoitus useissa valtioissa.

Bryssel 13. heinäkuuta 2022.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Christa SCHWENG

⁽¹⁶⁾ EU on ottanut käyttöön arvonlisäveron erityisjärjestelmän helpottaakseen muissa EU:n jäsenvaltioissa kuluttajille tuotteita tai palveluita myyvien yritysten taakkaa. Erityisjärjestelmän ansiosta yritykset voivat toimittaa yhden arvonlisäveroilmoituksen, jossa ilmoitetaan myynti useissa EU:n jäsenvaltioissa, sen sijaan, että niiden olisi rekisteröidyttävä arvonlisäverovelvolliseksi kussakin maassa.

⁽¹⁷⁾ *Ways to tackle cross-border tax obstacles facing individuals within the EU*.

⁽¹⁸⁾ ETSK toteaa, että jos sosiaaliturvamaksut jaetaan eri maihin, on myös tarkasteltava esimerkiksi eläkkeiden kaltaisiin etuuksiin kohdistuvia vaikutuksia. ETSK voisi käsitellä aihetta tulevassa työssään.